

INSTITUT D'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA

ArxiducLluísSalvador

PROGRAMACIÓ D'ECONOMIA CURS 2009-2010

DEPARTAMENT D'ECONOMIA

PROGRAMACIONS 2009/2010

Subdepartament unipersonal format per la professora Pedrona Terrasa Serra que imparteix les matèries:

- **Economia** de 1r. Batxillerat (un grup 4 h. setmanals)
- **Economia de l'empresa** de 2n. de batxillerat (1 grup 4 h. setmanals)
- **Fonaments d'acció i gestió.** Optativa de 2n. de batxillerat (1 grup 4 h. setmanals)

Els llibres de text són:

- Economia. Anxo Penalonga Sweers. Mc. Graw Hill. Primer de Batxillerat.
- Economia de l'empresa. Clara González, Monserrat Pina, Josep Alfaro. Mc. Graw Hill. Mediterrània. Segon Batxillerat.
Com a suport del professor per a l'assignatura de FAG, afeigirem:
- Gestió administrativa de compravenda. Soledad López, Eugenio Ruiz. Mc. Graw Hill.
- Comunicació i arxiu de la informació. Alberto Cadiñanos, Gerardo Álvarez. Mc. Graw.Hill.
- Casos pràctics de comptabilitat general. David Girbau, Joaquim Nogué, Araceli Cuadrado. Mc. Graw. Hill.

ECONOMIA

A) INTRODUCCIÓ

L'economia estudia els procediments que fan servir les persones per aconseguir el màxim benestar material i s'estructura en tres grans eixos : la producció, o activitat mitjançant la que se transformen els béns naturals per servir les necessitats humanes; el creixement, entes com el procés que permet augmentar en el temps la quantitat i qualitat dels béns i la distribució a assignació de la producció entre els que han contribuït al procés.

L'economia, avui més que mai, és present a la majoria de decisions individuals i col·lectives de la nostra societat.

Els mitjans multimedia presenten, opinen, i analitzen notícies de caire econòmic que poden incidir en el dia a dia de les persones. És per això que és molt convenient disposar d'una formació bàsica en aquesta matèria.

INSTITUT D'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA

ArxiducLluísSalvador

La formació econòmica en el currículum de batxillerat preten proporcionar als alumnes instruments que els ajudin a la comprensió del món contemporani i els possibilitin la presa responsable de decisions dins la societat.

És per tot això que la presència d'aquesta matèria en el batxillerat de la modalitat d'humanitats i ciències socials, o bé com a matèria optativa d'altres modalitats, obeeix a diverses raons, entre les quals podem destacar:

La necessitat de les persones de no quedar al marge d'àrees tant importants com la informació i les decisions econòmiques que l'afecten com a individu i com a membre d'una col·lectivitat. Aquests esdeveniments tenen repercussió sobre la seva qualitat de vida. Aquesta matèria facilita la comprensió de problemes com la inflació, l'atur, l'esgotament dels recursos naturals, el consumisme desaforat, la desigual distribució de la renda, la pobresa, les conseqüències de la globalització econòmica el subdesenvolupament, L'alumnat amb tot això serà més conscient del seu paper actual dins la societat com a consumidors, estalviadors, contribuents, i usuaris de béns i serveis públics i podrà participar de forma activa del seu entorn social i valorar-lo amb un sentit crític i raonat. És necessari que adquireixin capacitats i habilitats que garanteixin el seu comportament autònom com a individus així com la comprensió de informacions de caràcter econòmic i dades estadístiques tant de contingut microeconòmic com macroeconòmic. La matèria proporciona la formació necessària per afrontar futurs reptes en etapes educatives posteriors. cicles formatius de grau superior o en estudis universitaris.

Per a la comprensió de l'economia és necessari relacionar-la amb altres ciències com les matemàtiques, la geografia, la història etc. Que suposen un fonament per el seu estudi i permetran a l'alumnat obtenir una nova visió d'aquestes matèries.

En un món on l'economia jugar un paper destacat en la configuració dels valors i actituds, adquireix una gran importància l'educació en valors com la solidaritat entre els individus i els pobles, els nous plantejaments ecològics, conseqüències del creixement econòmic, actitud crítica davant les injustícies i desigualtats econòmiques i favorable davant la creació d'ocupació, la generació de riquesa i de benestar social.

La metodologia que cal seguir ha de presentar els problemes econòmics relacionats amb el context sociocultural en que es troba l'alumne i ha de fer referència específica a la realitat de les Illes Balears. Exposar l'economia com una ciència social en continua evolució i utilitzar senzilles investigacions de l'entorn de l'alumne perquè

la vegi com a propera i útil i no com una matèria abstracta allunyada de la seva realitat.

B) DISTRIBUCIÓ HORÀRIA

Quatre sessions setmanals de 55 minuts

C) OBJECTIUS GENERALS

El desenvolupament d'aquesta matèria ha de contribuir que els alumnes adquireixin les següents capacitats:

- 1- Identificar el cicle de l'activitat econòmica. Distingir els diferents sistemes econòmics i formar-se un judici personal sobre els avantatges i inconvenients de cadascun.
- 2- Manifestar interès i curiositat per conèixer els grans problemes econòmics actuals, com les desigualtats per raó de sexe i cultura, pobresa, degradació mediambiental, consum innecessari. I analitzar-ho amb sentit crític i solidari.
- 3- Relacionar els fets econòmics significatius amb el context social, polític i cultural on succeeixen. Traslladar aquesta reflexió a les situacions quotidianes.
- 4- Conèixer el funcionament del mercat, els seus límits i fallides i formular un judici crític del sistema i del paper regulador del sector públic.
- 5- Conèixer i comprendre els trets característics situació i perspectiva de l'economia de les Illes Balears, d'Espanya i d'Europa dins el context econòmic internacional i per extensió global.
- 6- Formular judicis i criteris personals sobre els problemes econòmics de l'actualitat. Comunicar opinions, argumentar amb precisió i rigor, acceptar la discrepància i els punts de vista diferents com a via d'enteniment i enriquiment personal
- 7- Interpretar els missatges, dades i informacions que apareixen en els diversos mitjans de comunicació sobre l'estat o evolució de l'economia, els seus problemes i analitzar i contrastar les mesures correctores de política econòmica que es proposen.
- 8- Analitzar i valorar de manera crítica les repercussions del creixement econòmic sobre el medi ambient i la qualitat de vida de les persones.
- 9- Tractar de forma autònoma i raonada problemes econòmics de l'entorn utilitzant els procediments de recerca de les ciències socials i diverses fonts i mitjans de informació, entre elles les tecnologies de la informació i comunicació.
- 10- Conèixer i comprendre l'ús i significat de les principals magnituds macroeconòmiques com a indicadors de la situació econòmica d'un país. Analitzar i comparar les diferents macromagnituds d'Espanya i de les Illes Balears.

D) CONTINGUTS, PROCEDIMENTS, ACTITUDS I TEMPORALITZACIÓ

Per afavorir l'aprenentatge s'han fet blocs didàctics que se reparteixen a les tres avaluacions.

PRIMERA AVALUACIÓ: Blocs 1, 2, 3. (50 hores lectives)

SEGONA AVALUACIÓ: Blocs 4, 5, 6. (50 hores lectives)

TERCERA AVALUACIÓ: Blocs 7, 8. (33 hores lectives)

BLOC 1. L'activitat econòmica i els sistemes econòmics

Conceptes

- Economia com a ciència. Relació amb altres ciències.
- Definició d'economia. Microeconomía, macroeconomía.
- El contingut econòmic de les relacions socials. L'economia i la satisfacció de les necessitats. La producció, el consum i la distribució.
- Necessitat. Béns i serveis.
- Nova economia.
- Economia sostinguda. Desenvolupament sostingut.
- El problema econòmic: Recursos escassos i necessitats il.limitades. Cost d'oportunitat. Pressupost.
- El problema econòmic de les Illes Balears.
- Factors productius.
- Agents econòmics.
- Sistema econòmic. Trets diferencials i anàlisi de cada un dels principals sistemes econòmics.
- Sistema d'economía de mercat. Limitacions. Mesures per solucionar-les.
- Globalització de l'economía. Actitud crítica davant les desigualtats socials.

Procediments

- Descripció del problema econòmic bàsic, l'escassetat, assenyalant exemples del seu entorn pròxim, des de el nivell de país fins al nivell global i proposant mesures raonades per a la seva solució.
- Identificació del cost d'oportunitat associat a decisions econòmiques personals o pròximes als interessos dels alumnes.
- Identificació dels agents econòmics que intervenen en activitats econòmiques per resoldre els problemes econòmics bàsics i descripció dels avantatges i inconvenients de cada un d'ells.
- Identificació i anàlisi dels principals problemes de l'economia de les Illes Balears.
- Lectura d'articles escrits i publicats als mitjans de comunicació d'economistes de renom relacionats amb els continguts d'aquest bloc

Temporalització: 19 sessions. Inclou sessions de control, correcció d'activitats, participació en alguna activitat extraescolar puntual relacionada amb els conceptes del bloc.

BLOC 2. PRODUCCIÓ I INTERDEPENDÈNCIA ECONÒMICA.

Conceptes

- L'empresa com a instrument de coordinació de la producció. L'empresari.
- Objectius de l'empresa. Màxim benefici i altres.
- El procés productiu. Divisió tècnica del treball. Funció de producció. Productivitat.
- Costos de producció. Classes. Punt mort.
- Valor afegit.
- Els sectors econòmics . L'estructura productiva a les Illes Balears.
- Estructura de la població activa de les Illes Balears per sectors econòmics.

Procediments

- Descripció del paper de l'empresa dins el sistema econòmic.
- Descripció del procés productiu de distintes empreses. Identificació dels diferents factors productius utilitzats i del criteri utilitzat per elegir la combinació més eficient.
- Reconeixement de les implicacions que la divisió del treball té sobre la productivitat i l'intercanvi.
- Identificació dels mecanismes, els valors bàsics i les limitacions del sistema de l'economia de mercat.

- Anàlisi de la interdependència dels sectors econòmics de les Illes Balears.

Temporalització: 15 sessions. Una per a l'exercici. Una altra per a la visita a una empresa.

Bloc 3. INTERCANVI I MERCAT

Conceptes

- El mercat. Oferta i demanda. Fixació dels preus.
- Factors dels que depenen l'oferta i la demanda. La publicitat.
- Elasticitat. Tipus.
- Diferents tipus de mercat i el seu funcionament. Competència perfecta i imperfecta.
- Monopoli, oligopoli .
- Comparació dels tipus de mercats, avantatges i inconvenients.
- Estudi de les característiques de mercats relacionats amb l'economia de les Illes Balears. El mercat turístic.
- Les fallades del mercat: externalitats, béns públics, la competència imperfecta, l'equitat. Necessitat de la intervenció del sector públic.
- La retribució dels factors productius. Salari, interès i renda.
- Mercat únic europeu

Procediments

- Anàlisi dels diferents elements que determinen un mercat.
- Anàlisi dels diferents factors que determinen la demanda i observació de la resposta dels consumidors davant els canvis.
- Representació gràfica de les corbes de demanda i d'oferta.
- Comprensió dels diferents factors explicatius de la variació de preus .
- Identificar els diferents tipus de mercat i els seus trets més significatius.
- Comparació dels diferents tipus de mercat i de les seves conseqüències per a la societat.
- Avaluació del mercat turístic de les Illes Balears.
- Comprensió de la incidència que la fixació d'uns salaris mínims té sobre els respectius mercats de treball.

Temporalització: 16 sessions. Una per l'exercici.

BLOC 4. MAGNITUDS NACIONALS I INDICADORS D'UNA ECONOMIA

Conceptes

- La comptabilitat nacional: una visió macroeconòmica. El producte nacional i les principals magnituds relacionades.
- La renda nacional i riquesa nacional. La distribució de la renda i la riquesa. Les polítiques de distribució de la renda. La distribució de la renda a les Illes Balears.
- El funcionament d'una economia.
- La demanda agregada i oferta agregada. L'equilibri.
- Problemes econòmics o fallades macroeconòmiques: Creixement, inflació, atur, dèficit públic, dèficit exterior.
- Desenvolupament econòmic, qualitat de vida i sostenibilitat.
- Els principals indicadors de les Illes Balears.
- Càlcul i interpretació dels indicadors econòmics.

Procediments

- Descripció de les diferents magnituds macroeconòmiques.
- Comprensió del que significa l'augment o disminució d'aquestes magnituds.
- Identificació dels distints factors que determinen la demanda agregada.
- Comprendre la importància del consum i de l'estalvi dels ciutadans.
- Recollir dels mitjans multimedia notícies de les macromagnituds.
- Llegir opinions diverses sobre la marxa de l'economia amb sentit crític.
- Fer el seguiment d'alguna de les variables crítiques.

Temporalització: 14 sessions. Una d'elles per a la realització d'un exercici.

Bloc 5. LA INTERVENCIÓ DE L'ESTAT A L'ECONOMIA. PRESA DE DECISIONS.

Conceptes

- Estructura del sector públic.
- Debat sobre la intervenció. Objectius perseguits.
- Política econòmica. Expansiva o restrictiva.
- Estructura i funcions del sector públic. Institucions públiques de les Illes Balears. Competències.
- La política fiscal. Finalitats i instruments. El pressupost com a instrument de política fiscal.
- Dèficit públic. Finançament

- Les grans opcions de política econòmica davant els problemes econòmics i altres com la insularitat i degradació del medi ambient. Politiques sectorials: habitatge, medi ambient, sanitat, educació, immigració.

Procediments

- Visita guiada a l'agència tributària. Entendre com porten a terme la captació d'ingressos.
- Indagació sobre les avantatges i inconvenients de la intervenció.
- Identificació dels diferents nivells del sector públic.
- Establiment de relacions causa efecte de distintes mesures de política fiscal.

Temporalització: 20 sessions.

BLOC 6. ASPECTES FINANCERS DE L'ECONOMIA

Conceptes

- Els diners : funcions i classes. Procés de creació.
- Valor del diner. Indicadors de la seva variació. Index de preus.
- Inflació. Teories explicatives. Inflació de costos i inflació de demanda.
- El sistema financer. Funcions i estructura. Intermediaris financers bancaris i no bancaris. Funció de l'obra social de les caixes. Institucions de les Illes Balears.
- Funcions d'un banc central. Sistema Europeu de Bancs Centrals. SEBC. BCE.
- El mercat de valors. Els valors mobiliaris: valors de renda fixa i valors de renda variable.
- La política monetària. Concepte i objectius. Instruments.

Procediments

- Descripció dels diferents tipus de doblers a través de la història.
- Identificació de la inflació com a fenomen pertorbador de l'activitat econòmica. Causes i efectes.
- Anàlisi de les activitats dels diferents intermediaris financers.
- Simulació d'inversions en títols de renda fixa i renda variable.
- Recerca i interpretació d'informació sobre la situació del sistema financer.
- Recollida d'informació sobre l'IPC i inflació de les Illes Balears.
- Visita a alguna institució financera del nostre entorn.
- Participació, si és possible segons temàtica i termini, del joc organitzat pel Banc d'Espanya.

Temporalització: 16 sessions. Inclou sessions controls i la possible participació en el Joc que organitza el Banc d'Espanya.

BLOC 7. ECONOMIA INTERNACIONAL

Conceptes

- Comerç internacional. Factors explicatius. Teories. Proteccionisme i lliurecanvisme.
- Formes de relació econòmicocomercials entre països.
- Cooperació econòmica i organismes internacionals.
- Règims de comerç vigents.
- La Unió Europea. Origen, evolució, institucions, finançament, euro...
- La balança de pagaments. Subbalances.
- Mercat de divises.
- Globalització. Avantatges i inconvenients. Mercats de béns i financers.
- La incidència de les noves tecnologies en el comerç internacional.

Procediments

- Visita guiada al Centre Balears Europa i participació en el PEJE Premi Europa Joves Estudiants amb motiu de la celebració del Dia d'europa, el 9 de maig
- Utilització de les referències històriques .
- Anàlisi i avaluació dels efectes per a les Illes Balears de la integració a la UE.
- Lectura i comprensió de premsa econòmica sobre les tendències actuals.
- Realització de debats sobre un comerç just
- Indagació de les causes que impedeixen als països menys desenvolupats sortir de la pobresa.

Temporalització: 22 sessions. Inclou control i sessions preparatòries treball PEJE

Bloc 8. DESEQUILIBRIS ECONÒMICS ACTUALS.

Conceptes.

Cicle econòmic. Crisis cícliques de l'economia.
Interpretació de l'evolució del mercat del treball en relació a l'atur
Consideració del medi ambient com a recurs sensible i escas.
Models de consum.
Pobresa, subdesenvolupament. Causes i possibles vies de solució

Deute extern.

Procediments.

- Anàlisi i avaluació de l'estat de l'economia de l'entorn, pròxim i global.
- Indagació de les causes del per què l'estat de l'economia.
- Lectura i comprensió d'articles sobre l'economia. Sobre els seus desequilibris.

Temporalització. 8 sessions. Inclou correcció d'activitats.

Donada la crisi financera global actual (any 2008) aquest bloc serà considerat tema transversal al llarg de tot el curs .

ACTITUDS

- Adonar-se'n de la importància de l'economia en tots els àmbits de la societat.
- Adoptar una actitud crítica sobre les necessitats que té i se crea la societat actual.
- Sensibilitat per l'escassetat de recursos i necessitat de racionalitzar-ne l'ús, respectar-los i conservar-los adequadament.
- Interés per conèixer societats amb estructures socioeconòmiques diferents de la nostra.
- Sensibilitat pels problemes provocats pel fet d'existir un repartiment no equitatiu dels recursos
- Interès per utilitzar un vocabulari específic del tema.
- Respecte per les opinions i els interessos dels altres.
- Rebuig de les actuacions empresarials que impliquen manca d'ètica.
- Reconeixement del paper de les empreses com a responsables de la producció, de la creació de llocs de feina i del creixement econòmic.
- Valoració dels avantatges i inconvenients de la divisió del treball.
- Interés per conèixer l'estructura productiva de les Illes Balears i valoració del risc d'una excésiva terciarització
- Interés per conèixer les dades estadístiques de la població.
- Sensibilitat i solidaritat pel fenomen de l'atur.
- Reconeixement de la importància del mercat com a mètode d'assignació de béns i serveis.
- Valoració del paper de la competència en el funcionament eficient dels mercats.
- Valoració dels avantatges i inconvenients dels diferents tipus de mercat.
- Valoració de la intervenció del sector públic.

- Presa de consciència dels efectes negatius que té l'economia submergida.
- Valoració del paper dels models macroeconòmics per comprendre el funcionament global de l'economia.
- Mantenir una actitud crítica davant les despeses socials i personals que provoquen el creixement econòmic.
- Mostrar interès per les magnituds econòmiques d'altres països.
- Valoració crítica de la mesura PIB. Com a indicador del desenvolupament dels països i regions i de les seves limitacions.
- Conscienciació de la problemàtica que planteja l'existència de grans desigualtats en la distribució de la renda.
- Valorar el paper dels doblers en la societat.
- Ser conscient dels perjudicis que provoca a tots els nivells la inflació.
- Valorar la importància del sistema financer dins l'economia.
- Conscienciació de la necessitat de control dels intermediaris financers.
- Interès per conèixer els valors mobiliaris.
- Reconèixer el paper del sector públic en l'economia.
- Ser conscient del conflicte d'objectius que es produeix davant qualsevol mesura de política econòmica.
- Interès a conèixer les polítiques econòmiques que s'apliquen a l'actualitat.
- Valoració de la composició dels ingressos i les despeses dels pressupostos a nivell nacional, a les Illes Balears i al municipi de l'alumne.
- Reconèixer la funció que compleixen els organismes internacionals a l'àmbit de les relacions econòmiques.
- Valoració crítica d'algunes d'aquestes funcions.
- Valoració de la pertinença de les Illes Balears a la UE.
- Foment d'una actitud crítica davant transaccions internacionals que impliquin un aprofitament indegut dels recursos humans i materials dels països en vies de desenvolupament.
- Solidaritat amb les persones que no poden satisfer les necessitats bàsiques.
- Respecte per les diferents cultures de la UE i de la resta del món.
- Valorar els problemes econòmics que té l'entorn i la societat que l'habita.
- Comprendre i valorar les intervencions o actuacions del govern de torn en els aspectes econòmics. Per exemple el salari mínim interprofesional o l'existència d'uns preus mínims o màxims de determinats béns o serveis.
- Analitzar i comprendre el perquè de l'existència de determinats tributs. Per exemple l'ecotaxa.
- Donar-se compte que és bo créixer econòmicament tant a nivell nacional com a la nostra comunitat respectant el medi ambient i no esgotar els recursos (aigua, territori...)

- Entendre que el respecte el medi ambient comença per cada un de nosaltres mateixos amb les nostres petites aportacions. Per exemple vigilat el consum d'aigua, de borses de plàstic. Vigilar la producció de residus personals etc.

E) CRITERIS D'AVUACIÓ I MÍNIMS EXIGITS.

A l'hora avaluar l'aprenentatge de la matèria per part dels alumnes tindrem en compte:

- La informació rebuda per l'alumne.
- La seva capacitat de comprensió.
- La capacitat de síntesi i d'anàlisi.
- L'aplicació que fa dels coneixements adquirits

Els coneixements mínims per superar l'assignatura són :

1. Identificar els problemes econòmics bàsics de la societat actual i raonar la forma de resoldre'ls.
2. Saber explicar les diferències entre els diferents sistemes econòmics.
3. Coneixer les recents tendències de l'economia mundial. La globalització.
4. Descriure en què consisteix la divisió tècnica del treball i assenyalar la seva relació amb la productivitat i la interdependència econòmica.
5. Utilitzar el coneixement teòric dels diferents tipus de mercat per explicar les variacions en els preus dels béns i serveis.
6. Comprovar l'adquisició d'un coneixement global sobre l'estructura productiva del nostre país. Ser conscient del problema d'una excessiva terciarització.
7. Analitzar possibles mides redistributives a partir del coneixement dels diferents mecanismes de distribució.
8. Analitzar i avaluar exemples d'actuacions econòmiques que impliquin degradació ambiental o explotació abusiva de recursos naturals. El seu cost social i mesures correctores.
9. Diferenciar les principals magnituds macroeconòmiques i les seves relacions i valorar els inconvenients que presenten com a indicadors de la qualitat de vida.
10. Identificar les opcions que pot adoptar el sector públic davant l'estat de l'economia d'un país. Pot actuar com un agent econòmic que intervé en el mercats per garantir el bon funcionament de l'economia.

11. Descriure el sistema financer del país. Diferenciar els intermediaris financers bancaris del no bancaris. Relacionar el nostre sistema financer amb el de la UE i amb el sistema financer global. Crisi financera mundial per la falta de regulació dels mercats americans.
12. Causes de la inflació. Els seu efectes sobre l'economia. Indicador.
13. Valorar la importància de les relacions econòmiques internacionals i l'impacte de les noves tecnologies en el comerç internacional.
14. A partir d'informacions procedents dels mitjans de comunicació distingir entre dades, opinions i prediccions. Reconèixer diferents interpretacions.
15. Llegir, elaborar i interpretar quadres estadístics i gràfics sobre qüestions econòmiques d'actualitat que apareixen en els mitjans de comunicació.
16. Ser conscients dels problemes de la globalització.

F) METODOLOGÍA DIDÀCTICA.

Farem servir una metodologia diversa justificada pels motius següents:

- Els diferents tipus de continguts requereixen formes d'ensenyament diferents.
- L'atenció a la diversitat de cada grup/classe aconsella diferents formes de realitzar els aprenentatges.
- La interacció del professor/a amb el grup/classe influeix amb l'elecció dels mètodes

Començarem a partir del nivell de desenvolupament de l'alumnat. Hem d'aclarir que sap l'alumnat en relació al nou contingut que volem ensenyar. Probablement alguns temes no són desconeguts per a l'alumnat bé perquè ja han estat tractats a ESO o bé perquè formen part del llenguatge dels mitjans de comunicació. Per això les activitats que comparen allò que l'alumne coneix amb problemes i situacions reals de l'entorn pròxim constitueix un recurs engrescador per a la construcció de nous aprenentatges significatius.

La varietat de continguts i la diversitat de l'alumnat fa que sigui aconsellable utilitzar una àmplia gamma d'estratègies didàctiques que combinin l'exposició amb l'indagació.

Presentarem de forma oral o escrita a la pizarra, amb un article de l'actualitat o amb l'exposició que fa el llibre de text els continguts de l'assignatura, començant pels més bàsics, i continuar amb continguts més complicats.

Continuarem amb tècniques d'investigació i indagació que pot començar amb resolució de supòsits senzills i activitats d'aprenentatge per a alguns temes i continuar amb altres tipus com pot ser la realització de mapes conceptuals, treballs monogràfics, anàlisi de situacions i/o resolució de problemes, visites a empreses i institucions d'interès econòmic i social, assistència a conferències sobre temes relacionats amb els continguts, comentaris de text sobre articles d'opinió, d'autors de renom, relacionats amb la matèria, recerca a internet de personatges, conceptes, institucions, empreses, relacionades amb l'economia. Per exemple què és Silicon Vally, què significa BCE, què significa austeritat, qui és Stiglitz, Adam Smith...etc.

Farem servir una metodologia activa i participativa.

G) PROCEDIMENTS D'AVALUACIÓ.

Si la metodologia a utilitzar és diversa també ho són les tècniques d'avaluació, de manera que permetin observar els aprenentatges dels alumnes.

- Observació de la seva actitud dins la classe, tant com a individu, com a integrant del grup.
- Observació de la seva participació activa formulant preguntes /dubtes o donant respostes adients a preguntes del professor o a exercicis i questionaris.
- Realització de les feines a casa d'activitats del llibre o recerca d'algun tema o concepte als mitjans multimedia.
- Portar un quadern d'apuntes de classe, a més del diccionari de conceptes econòmics presentable en qualsevol moment que el professor ho demani.
- Realització d'un esquema -resum després de cada tema.
- Realització de dos exercicis per avaluació. Els exàmens poden ser d'una, dues o tres parts. Les preguntes seràn de conceptes, de desenvolupament i a vegades d'algun cas pràctic (problema o comentari de text).
- Realització de treballs individuals o en grup. Un, mínim, per a cada avaluació.

H) CRITERIS DE QUALIFICACIÓ

La nota de cada avaluació es calcularà observant l'actitud dels alumnes, les puntuacions dels exàmens, dels treballs i també haver entregat totes les tasques comenades pel professor. És a dir que els procediments, conceptes i actitud se valorarán de forma global.

La qualificació máxima és de 10 punts.

I) TÈCNIQUES DE RECUPERACIÓ.

S'adaptaran a l'esperit de l'avaluació continua.

S'insistirà dins la classe en aquells exercicis, conceptes i temes en què els alumnes tinguin més dificultats de comprensió, d'assimilació o de superació.

També s'intentarà fer un seguiment individualitzat d'aquells alumnes que no superin els exercicis o avaluacions.

Després de cada avaluació, amb excepció de la tercera, es farà un exàmen de recuperació.

A final de curs els alumnes que tinguin una avaluació suspesa només han de recuperar aquesta. Si en tenen dues o més de suspeses s'ha de recuperar **tota la matèria** al mes de juny.

Els alumnes que no aprovin la matèria el juny, hauran de presentar-se a la prova escrita de setembre. Aquest exàmen representarà el 75%de la nota.

S'els donarà una fitxa amb la feina a fer per recuperar la matèria. Aquesta feina representarà un 25% de la nota.

J) MATERIALS I RECURSOS DIDÀCTICS.

- Llibre de text.
- Esquemes conceptuals a la pissarra.
- Fotocopies d'articles de la premsa especialitzada.
- Fotocopies d'articles d'opinió de personatges de relevància, sobre la nostra matèria, des de economistes de renom, nacionals, internacionals, premis nòbels, ministres, presidents CCAA. Etc. fins a presidents de govern.

- Comentaris de text.
- Transparències.
- Videos.
- Biblioteca del centre.
- Aula d'informàtica. Recorrer a les noves tecnologies sempre que sigui convenient i possible.

K) ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES.

Les activitats són el pas següent de la formulació dels objectius i és on s'especificarà exactament el que l'alumne ha de fer, amb quan i amb qui.

Les activitats s'han de fer en el moment més oportú, quan es crei la necessitat i quan ja funcioni la classe com a grup.

Algunes d'elles ja es poden prefixar perquè formen part de la tradició a aquesta matèria.

- Participació en diferents activitats organitzades per entitats públiques i privades: El Centre Balears Europa. Premi Europa Joves Estudiants (PEJE).
- Visita a una o dues empreses. La fabrica Quely, El Corte Inglés.
- Visita a l'Agència Tributària.
- Visita a alguns elements del sistema financer. El Banc d'Espanya, algun banc privat, caixa, agència de valors. El nombre de visites dependrà del decurs de la programació.
- Pel·lícules i documentals interessants per a la matèria com “ tiempos modernos “, el fenomen Zara (INDITEX), estalvi energètic, canvi climàtic etc.
- Videos sobre temes específics del temari. Per exemple els 50 anys de la UE.

L) TEMES TRANSVERSALS

Aquesta assignatura és molt adient per tenir es ment a molt de temes transversals. Destaquen el de tenir cura del medi ambient, recuperar els valors cívics, introduir una ètica en el consum, la solidaritat, etc.

ECONOMIA DE L'EMPRESA

A) INTRODUCCIÓ.

L'objectiu d'estudi d'aquesta assignatura és l'empresa com a realitat socioeconòmica; o sigui els principals aspectes econòmics i socials que fan referència a la seva existència i funcionament dins el marc d'un sistema econòmic de lliure mercat. L'estudi es farà des de dos punts de vista:

Àmbit Intern: funcionament intern, organització. Activitats. Funcions. Objectius de comunicació.

Àmbit Extern: entorn de l'empresa, la seva influència sobre l'empresa i influència d'aquesta sobre l'entorn.

Tota empresa pel fet d'existir necessita d'unes estructures pel seu desenvolupament. A vegades les funcions poden ser exercides per una sola persona. petita empresa, però és millor que les funcions estiguin perfectament diferenciades per aconseguir resultats més satisfactoris, per la qual cosa una bona organització és fonamental tan per petites com per grans empreses. Pel fet de ser l'empresa un sistema obert té relacions amb els anomenats "agents frontera" proveïdors, clients, administracions i institucions públiques, entitats financeres... amb els quals està en constant comunicació mitjançant els canals adequats.

La formació professional i cultural del factor humà "Capital humà" de cada dia té més importància i això es reflexa en el canvi de valors, actituds de la nova classe empresarial, dels nous dirigents que cada vegada més pretenen aconseguir una major participació i satisfacció dels treballadors.

I també cada vegada són més les empreses que imbuïdes per la nova cultura del ciutadà accepten la seva responsabilitat social amb l'entorn.

Continguts:

Primer apartat: Empreses com a organitzacions amb les funcions de produir i comercialitzar béns i serveis amb l'objectiu últim de l'obtenció de beneficis. Podem veure el funcionament intern de l'empresa, el marc extern, l'entorn i les relacions bidireccionals amb l'empresa.

Segon apartat: Funcionament d'una organització en general i en particular d'una empresa amb un tipus d'organització determinada.

Tercer apartat: Projecte de iniciativa empresarial. El sistema educatiu, amb ell donarà resposta a les noves necessitats de formació per a la iniciativa i desenvolupament de capacitats creatives i emprenedors dels alumnes.

B) DISTRIBUCIÓ HORÀRIA.

Quatre sessions setmanals de 55 minuts cadascuna.

Per afavorir l'aprenentatge s'han fet blocs didàctics que es repartiran en les tres avaluacions.

PRIMERA AVALUACIÓ: BLOCS 1, 2, 3, 5.

SEGONA AVALUACIÓ: BLOCS 4, 6, 7.

TERCERA AVALUACIÓ: BLOCS 8, 9.

C) OBJECTIUS GENERALS

El desenvolupament d'aquesta matèria ha de contribuir que els alumnes adquireixin les següents capacitats:

1. Analitzar les característiques més rellevants de distints tipus d'empresa i identificar-ne les funcions, les interrelacions i l'organització.
2. Reconèixer com a impulsores de benestar col·lectiu les empreses que assumeixen responsabilitat social i criteris ètics.
3. Conèixer els elements més importants dels diferents sectors d'activitat i explicar, a partir d'aquí, les principals estratègies de les empreses.
4. Valorar la importància que, per a les empreses i per a la societat, tenen la investigació, les innovacions tecnològiques i la implantació generalitzada de les noves tecnologies.
5. Estudiar les polítiques de màrqueting de diferents empreses en funció dels mercats als quals dirigeixen els seus productes.
6. Entendre i ser conscient de la necessitat d'adoptar el màrqueting social per integrar més l'empresa dins la societat i augmentar el benestar de la població.
7. Valorar la importància que, per a les empreses i la societat, tenen les innovacions en el camp de l'organització del treball, tendents a millorar la qualitat de vida.
8. Identificar les principals fonts de finançament de les empreses. secció específica que els desenvolupi, sino que estaran diluïts al llarg de la seqüenciació dels continguts. Una il·lustració, una referència a la Història de l'Economia o una activitat desenvolupada, poden donar peu a qualsevol consi
9. Establir, a grans trets, les dades més rellevants de la informació continguda en els comptes anuals d'una empresa i interpretar la informació transmesa.
10. Identificar les conseqüències de la globalització de l'economia per a les empreses i per a la societat i les possibles línies de conducta que s'han d'adoptar davant aquest fenomen.
11. Analitzar les conseqüències que, per al medi ambient, la societat i les persones, tenen les activitats de distints tipus d'empresa i les seves conductes i decisions.
12. Comprendre de forma clara i coherent i valorar críticament informacions sobre fets rellevants de l'àmbit empresarial internacional, nacional i local.

13. Descriure el teixit empresarial de les Illes Balears i analitzar la funció d'aquestes empreses davant la globalització.
14. Relacionar les noves tecnologies de la informació com a font d'avantatges competitius per a les empreses de les Illes Balears i reconèixer-les com a generadores de creativitat i d'innovació.

D) CONTINGUTS

BLOC 1. L'empresa.

Conceptes

1. Concepte d'empresa. Teories sobre l'empresa.
2. Empresari i empresària. Valoració del seu paper social. Qualitats que se li exigeixen en l'economia global.
3. Funcions i objectius de les empreses. La creació de valor.
4. Criteris de classificació de les empreses.
5. L'empresa i el seu entorn.
6. Responsabilitat social de l'empresa. Efectes externs i costos socials que genera l'empresa de les Illes Balears.
7. Característiques de les empreses de cada sector econòmic a les Illes Balears.
8. Factors de localització de l'empresa. Estudi de les decisions de localització de les empreses a les Illes Balears o al municipi de l'alumne.

Procediments

1. Selecció d'articles que tractin diversos aspectes de l'empresa.
2. Elaboració de classificacions d'empreses a partir de dades reals.
3. Identificació de la forma jurídica d'una sèrie d'empreses de la localitat, secció específica que els desenvolupi, sino que estaran diluïts al llarg de la seqüenciació dels continguts. Una il·lustració, una referència a la Història de l'Economia o una activitat desenvolupada, poden donar peu a qualsevol consia partir del seu nom o raó social.

4. Recerca i obtenció d'informació sobre efectes externs d'empreses de la localitat i de l'entorn pròxim.
5. Preparació d'una visita al polígon industrial de la localitat per obtenir informació sobre els diferents tipus d'empreses que s'hi troben ubicades.
6. Consultar en organismes i institucions un cens d'establiments comercials.
7. Preparació i realització de visites a empreses properes.

Actituds

1. Iniciativa i cooperació en les tasques de preparació de visites a empreses.
2. Interès a conèixer el món empresarial i la seva funció social (creació de llocs de treball, generador de rendes, etc.)
3. Interès pel conflicte d'objectius en l'empresa.
4. Consciència de l'actitud responsable que hauria de tenir l'empresa en relació amb els seus treballadors, als consumidors, als propietaris i al medi ambient.
5. Consciència de la necessitat de preservar el medi natural.
6. Actitud crítica envers les empreses que malversen els recursos naturals.
7. Esforç per relacionar els continguts de les diferents unitats didàctiques amb les característiques de les empreses de les Illes Balears.

BLOC 2. La funció de planificació i estratègia

Conceptes

1. Concepte i horitzó temporal de la planificació.
2. Definició de l'estratègia empresarial.
3. Aspectes que cal considerar per a la planificació estratègica d'empreses de les Illes Balears.

Procediments

1. Descripció de l'horitzó temporal de la planificació
2. Reconèixer el paper que fa la planificació dins l'estratègia empresarial.
3. Anàlisi i avaluació de diferents estratègies empresarials.
4. Realització de simulacres de diferents estratègies empresarials.
5. Lectura comprensiva de textos econòmics que il·lustren casos concrets de planificació empresarial.

Actituds

1. Valoració del paper de la planificació en l'empresa.
2. Actitud crítica davant les diferents estratègies que pot dur a terme una empresa.
3. Apreciació de la importància de la planificació per al futur de l'empresa.
4. Respecte per les opinions i interessos dels altres alumnes.

BLOC 3. Desenvolupament de l'empresa

Conceptes

1. La dimensió empresarial. La grandària de les empreses dels diferents sectors econòmics de les Illes Balears.
2. El creixement de l'empresa. Creixement intern i creixement extern. Les estratègies de creixement empresarial.
3. La internacionalització i l'empresa global. L'empresa multinacional.
4. Característiques i estratègies de les PIME.
5. Situació de l'empresa de les Illes Balears davant el mercat únic europeu i davant la globalització.

Procediments

1. Recerca d'informació per determinar la grandària d'empreses de les Illes Balears.
2. Selecció de la millor estratègia de creixement per a diferents tipus d'empreses.
3. Preparació i realització de visites a empreses de diferent grandària.
4. Realització de debats senzills sobre la internacionalització de l'economia.
5. Reconeixement de les conseqüències per a les empreses de les Illes Balears d'actuar al mercat únic europeu.
6. Anàlisi dels avantatges i inconvenients de les PIME.

Actituds

secció específica que els desenvolupi, sino que estaran diluïts al llarg de la seqüenciació dels continguts. Una il·lustració, una referència a la Història de l'Economia o una activitat desenvolupada, poden donar peu a qualsevol consi

1. Curiositat per determinar si la grandària d'una empresa és l'òptima.
2. Reconeixement de la importància de les PIME per a l'economia de les Illes Balears.
3. Ser conscient del que representa per a les PIME la nova situació creada pel mercat únic europeu.
4. Actitud crítica envers determinades actuacions de les multinacionals relacionades amb les condicions laborals dels seus treballadors i treballadores i l'esgotament de recursos naturals.
5. Valoració de la necessitat de controlar les multinacionals.

BLOC 4. La funció productiva

Conceptes

1. Producció i assignació de recursos productius.
2. Productivitat dels factors i rendibilitat.
3. Els inventaris, el seu cost i la seva evolució temporal
4. Concepte, classificació i càlcul dels costs en l'empresa.
5. Equilibri de l'empresa en el cas general.

6. Llindar de rendibilitat o punt mort.
7. Elements que integren la matriu tecnològica. Formes d'adquisició de tecnologia.
8. La I+D i la innovació com a factors de competitivitat.
9. Models de gestió.
10. Programació, avaluació i control de projectes.

Procediments

1. Identificació de diferents exemples de processos productius, comparant-ne els diferents costos.
2. Simulació de decisions de producció i compra.
3. Descripció de la importància de la qualitat en la política general de l'empresa.
4. Realització d'exercicis pràctics de caràcter numèric sobre diferents aspectes productius.
5. Registre de la informació econòmica amb la utilització de bases de dades i fulls de càlcul.
6. Tractament, interpretació i representació gràfica de la informació en l'àmbit de l'empresa amb diverses eines tant manuals com informàtiques.

Actituds

1. Sensibilització envers l'impacte ambiental derivat de l'activitat productiva de les empreses.
2. Interès a conèixer els darrers avenços de la tecnologia del medi ambient.
3. Rigor en els càlculs fets en relació amb activitats pràctiques que recullen diferents aspectes relacionats amb la producció.
4. Interès i perseverança en la utilització de mitjans informàtics per al tractament de les activitats proposades.
5. Hàbit i constància en les activitats proposades.

BLOC 5. L'organització de l'empresa

Conceptes

1. Concepte i tipus d'organització. La jerarquia.
2. L'organització formal. El disseny de l'estructura de l'organització. Els organigrames.
3. L'organització informal.
4. El procés de comunicació a l'empresa.
5. La gestió dels recursos humans.
6. La gestió del coneixement.
7. Característiques del factor humà i organitzatiu a l'empresa de les Illes Balears.

Procediments

1. Reconeixement del paper que fa l'organització dins l'empresa.
2. Identificació i avaluació de la importància de l'organització informal dins l'empresa.
3. Anàlisi de cada tipus d'organització dins l'empresa.

4. Representació gràfica de l'organització formal: els organigrames.
5. Reconeixement i avaluació dels canals de comunicació informal i formal de l'empresa.
6. Anàlisi de la gestió dels recursos humans.
7. Reconeixement de la importància de la motivació dels recursos humans per al bon funcionament de l'empresa.
8. Comprensió de la importància de la gestió del coneixement.
9. Anàlisi i avaluació de les característiques del factor humà a les empreses de les Illes Balears.

Actituds

1. Interès en les diferents organitzacions.
2. Acceptació de la importància de la jerarquia dins l'empresa.
3. Reconeixement de la responsabilitat que duu implícita la presa de decisions.
4. Apreciació de la importància de l'organització informal dins l'empresa.
5. Valoració del paper de la gestió dels recursos humans.
6. Valoració crítica del factor humà a les empreses de les Illes Balears.

BLOC 6. La funció comercial de les empreses

Conceptes

1. Concepte i classes de mercat. secció específica que els desenvolupi, sino que estaran diluïts al llarg de la seqüenciació dels continguts. Una il·lustració, una referència a la Història de l'Economia o una activitat desenvolupada, poden donar peu a qualsevol consi
2. La segmentació de mercats.
3. Evolució del màrqueting. El màrqueting social.
4. L'empresa davant el mercat. La investigació comercial i les variables comercials (producte, preu, distribució i comunicació comercial).
5. La presència del màrqueting a les empreses de les Illes Balears.

Procediments

1. Recollida d'informació de diferents polítiques i estratègies de màrqueting d'una o de diverses empreses.
2. Identificació dels diferents tipus d'intermediaris comercials.
3. Diferenciació de les diverses tècniques de promoció d'un producte.
4. Indagació sobre la influència de la publicitat en els consumidors.
5. Recerca d'informació sobre les associacions que defensen els interessos dels consumidors a les Illes Balears i de la legislació que existeix.

Actituds

1. Actitud crítica davant els missatges publicitaris i curiositat per reconèixer els tipus de valors que transmeten.

2. Acceptació positiva de la pròpia educació i informació com a consumidor i actitud crítica davant el consumisme.
3. Interès a conèixer estratègies de màrqueting utilitzades per empreses de les Illes Balears.
4. Participació en la recollida d'informació sobre els segments de mercat al qual es dirigeix un determinat producte.
5. Perseverança i autonomia en la recerca d'informació sobre exemples de promoció i vendes de productes per Internet.

BLOC 7. La funció financera

Conceptes

1. Concepte de finançament.
2. Recursos financers de l'empresa: autofinançament i fonts de finançament externes de l'empresa.
3. Cost d'una font de finançament.
4. El mercat de valors.
5. La inversió. Concepte, elements i característiques.
6. Mètodes de selecció i valoració d'inversions.

Procediments

1. Càlcul i anàlisi del cost d'una font de finançament.
2. Observació dels mecanismes de finançament en els mercats reals.
3. Simulació i anàlisi del mercat de valors.
4. Anàlisi, càlcul i comparació de diferents inversions.
5. Reconeixement dels diferents mètodes de selecció d'inversions.
6. Reconeixement i avaluació dels riscos d'una inversió.

Actituds

1. Reconeixement de l'existència de diferents fonts de finançament.
2. Rigor en el càlcul del cost d'una determinada font de finançament.
3. Reconeixement que la majoria d'inversions duen implícit un risc.
4. Valoració del paper que juguen els mètodes estàtics i dinàmics a l'hora de seleccionar una inversió.
5. Actitud crítica davant els diferents mètodes de selecció d'inversions.

BLOC 8. Obligació d'informació de l'empresa

Conceptes

1. El patrimoni empresarial. El balanç de situació: estructura econòmica i financera de l'empresa.

2. Obligacions comptables de l'empresa. El Registre Mercantil. El Pla General de Comptabilitat.
3. Els comptes anuals. El balanç, el compte de pèrdues i guanys i la memòria.
4. Anàlisi de la informació comptable. Anàlisi financera i econòmica del patrimoni.
5. El balanç social: un instrument per millorar el benestar social i perllongar l'existència de l'empresa.

Procediments

1. Obtenció d'informació de l'empresa a partir de fonts externes: informes econòmics, premsa escrita, estudis estadístics, enquestes, visites a empreses, i de fonts internes: balanços, comptes de pèrdues i guanys, memòries, registres comptables i informes interns.
2. Reconeixement dels elements patrimonials i de la seva agrupació en masses patrimonials.
3. Elaboració d'exemples senzills de balanços i comptes de pèrdues i guanys amb dades reals d'empreses de les Illes Balears.
4. Classificació i càlcul de les ràtios econòmiques i financeres més utilitzades.
5. Anàlisi dels comptes anuals elaborats pels alumnes.
6. Selecció i anàlisi dels indicadors socials més importants segons els alumnes
7. Recollida d'articles de premsa que comentin conflictes d'empreses interns i/o amb el seu entorn social i mediambiental.

Actituds

Acceptació de les normes comptables aplicables a l'empresa.

Ser conscient de la necessitat d'elaborar uns comptes anuals per representar i analitzar la situació i els resultats d'un període.

Rigor en l'anàlisi dels comptes anuals.

Aplicació de les principals ràtios econòmiques i financeres.

5. Interès per interpretar la informació econòmica i financera de l'empresa.

6. Valoració del paper de les associacions de consumidors en la millora del nivell de vida de la societat.

secció específica que els desenvolupi, sino que estaran diluïts al llarg de la seqüenciació dels continguts. Una il·lustració, una referència a la Història de l'Economia o una activitat desenvolupada, poden donar peu a qualsevol consi7. Actitud crítica envers les empreses que no tenen en compte els impactes socials i ambientals que provoca la seva activitat productiva.

BLOC 9. La nova economia

Conceptes

1. La tecnologia de la informació.
2. El comerç electrònic: un nou instrument competitiu.

3. Els nous models de negocis desenvolupats gràcies a les noves tecnologies de la informació.
4. Utilització de les noves tecnologies per part de les empreses de les Illes Balears. Canvis en la comercialització dels productes i serveis de les Illes Balears.

Procediments

1. Utilització de les noves tecnologies de la informació i comprovació de les seves possibilitats.
2. Recerca a Internet d'informació d'empreses de les Illes Balears i anàlisi del motiu de la seva presència.
3. Anàlisi de les noves empreses que han sorgit lligades a les noves tecnologies.
4. Preparació i realització d'una visita a empreses per observar la utilització de noves tecnologies.

Actituds

1. Interès a conèixer les noves formes de comunicació a disposició de l'empresa.
2. Respecte per les innovacions tecnològiques.
3. Rebuig de determinats negocis il·legals que utilitzen el comerç electrònic.
4. Ser conscient de la importància d'aquests instruments d'informació per al mercat turístic.
5. Curiositat per conèixer empreses de les Illes Balears que utilitzen el comerç electrònic.

Formaran part dels continguts de la matèria, tots els articles de premsa i fotocòpies de textos i casos pràctics que, al llarg del curs, la professora proporcioni als alumnes així com les activitats complementàries que es considera oportú anar realitzant (activitats extraescolars, vídeos, conferències, ...).

E) CRITERIS D'AVUACIÓ I MÍNIMS EXIGITS

Per superar l'assignatura serà necessari:

1. Conèixer i interpretar les distintes funcions de l'empresa i les seves interrelacions, valorant-ne l'aportació segons el tipus d'empresa.
Amb aquest criteri s'intenta comprovar si l'alumnat ha adquirit una visió global de les empreses, de les seves funcions, tipus, relacions d'interdependència amb el seu entorn i si és capaç d'establir relacions tant internes com externes.
2. Identificar les principals característiques del sector en el qual l'empresa desenvolupa la seva activitat i explicar les distintes estratègies i decisions adoptades.

Amb aquest criteri es pretén constatar si l'alumnat ha entès el sector d'activitat com a marc de referència per analitzar la competitivitat de l'empresa, i les regles de competència que hi operen: grau de rivalitat entre competidors, barreres d'entrada i de sortida d'un sector i estratègies que permetin millorar la seva posició competitiva.

3. Reconèixer els tipus de grandària de les empreses i valorar la importància d'una grandària òptima.

La finalitat d'aquest criteri és valorar si els alumnes poden diferenciar els tipus d'empreses segons la seva grandària i si reconeixen la importància de calcular la grandària òptima de l'empresa.

4. Simular i valorar les diferents estratègies de creixement de les empreses.

Es valorarà la capacitat de l'alumnat per analitzar i recomanar diferents formes de creixement que pot utilitzar un determinat tipus d'empresa.

5. Analitzar la situació de les multinacionals i de les PIME de les Illes Balears en una economia global.

Aquest criteri pretén valorar la capacitat de l'alumnat per descriure les característiques actuals de les multinacionals i les PIME i per analitzar quines estratègies poden utilitzar les PIME de les Illes Balears per fer front al procés de globalització actual.

6. Conèixer el funcionament de l'àrea de producció d'una empresa i valorar com influeixen el factor humà i les noves tecnologies en la productivitat.

Amb aquest criteri es pretén comprovar si l'alumne coneix les decisions més habituals del departament de producció d'una empresa, si identifica les variables que incideixen en l'eficiència i en la millora de la productivitat de l'empresa, a més de valorar el paper de les noves tecnologies i la seva importància per a la competitivitat de l'empresa.

7. Explicar l'organització adoptada per l'empresa i les seves possibles modificacions en funció de l'entorn on desenvolupa la seva activitat i de les innovacions tecnològiques.

Aquest criteri pretén comprovar si l'alumnat coneix i identifica el conjunt d'accions que fonamenten la direcció empresarial i que són pròpies de l'organització i el seu entorn competitiu; si és capaç de coordinar les activitats de la funció directiva a través dels processos organitzatius i de reconèixer i valorar els nous dissenys sorgits gràcies al desenvolupament de les noves tecnologies.

8. Descriure les tècniques bàsiques per a la gestió de recursos humans i valorar els canvis que operen en la seva estructura i organització.

Amb aquest criteri es pretén constatar si l'alumnat reconeix la gestió dels recursos humans i la importància del comportament cooperatiu com a variables que contribueixen a una major eficàcia organitzativa, comprendre com les organitzacions de l'era de la informació fonamenten el seu desenvolupament en el coneixement i el transformen en factor de creativitat i innovació, i valorar com les noves tècniques de gestió i motivació incorporen recursos nous a les condicions de treball.

9. Analitzar les principals característiques del mercat i explicar les possibles polítiques de màrqueting que cal adoptar.

Amb aquest criteri es pretén comprovar si l'alumnat coneix i entén la finalitat de les investigacions del departament de màrqueting. En primer lloc, com a entrada per a la presa de decisions de la direcció comercial i el disseny d'estratègies empresarials. En segon lloc, com a suport de les polítiques de màrqueting que faci. I en tercer lloc, es tracta de comprovar si l'alumnat és capaç de valorar els límits ètics que les polítiques de màrqueting de les empreses han de considerar.

10. Diferenciar les possibles fonts de finançament en un exemple senzill i raonar l'elecció més adequada.

Aquest criteri pretén comprovar la capacitat de l'alumnat per reconèixer i classificar les fonts de finançament de l'empresa i per analitzar i avaluar, a partir d'una conjuntura determinada, les alternatives financeres que se li presentin.

11. Valorar distints projectes d'inversió senzills i justificar raonadament la selecció de l'alternativa més avantatjosa.

Amb aquest criteri es pretén comprovar si l'alumne és capaç de conèixer i identificar els criteris formals de selecció d'inversions basats en aspectes financers davant d'altres de caràcter estadístic, i d'avaluar els diferents projectes d'inversió en funció del flux de cobraments i pagaments que generen durant la vida útil del projecte.

12. Identificar les dades més rellevants del balanç i del compte de pèrdues i guanys d'una empresa. Explicar el seu significat i diagnosticar la seva situació a partir de la informació obtinguda.

Amb aquest criteri s'intenta valorar la capacitat de l'alumnat per reconèixer els diferents elements patrimonials que integren un balanç, identificar la funció que tenen assignada i agrupar-los en masses patrimonials. També es pretén que conegui l'estructura del compte de pèrdues i guanys, que identifiqui la naturalesa dels ingressos i despeses més genèrics i que calculi el resultat de l'exercici econòmic. secció específica que els desenvolupi, sino que estaran diluïts al llarg de la seqüenciació dels continguts. Una il·lustració, una referència a la Història de l'Economia o una activitat desenvolupada, poden donar peu a qualsevol consi

13. Adonar-se de la importància que té per a les empreses l'elaboració i la utilització del balanç social com a instrument per assegurar-se els guanys empresarials a llarg termini i per millorar la relació de l'empresa amb tot el seu entorn.

Amb aquest criteri es pretén valorar la capacitat dels alumnes per reconèixer els efectes de les empreses sobre el seu entorn (extern i intern) i al mateix temps comprovar si els alumnes mantenen una actitud crítica envers les empreses especulatives que causen aquests efectes negatius amb la seva activitat productiva.

També es valorarà si coneixen les solucions pràctiques més significatives per tractar els problemes.

14. Ser conscient de la repercussió dels canvis tecnològics en comunicació a la capacitat competitiva de les empreses de les Illes Balears.

La finalitat d'aquest criteri és valorar si els alumnes s'adonen de la necessitat per part de les empreses de les Illes Balears d'adaptar-se ràpidament a les innovacions tecnològiques per millorar el seu nivell competitiu.

15. Analitzar un fet, una informació, de l'àmbit empresarial de les Illes Balears.

Amb aquest criteri es pretén comprovar si l'alumnat és capaç d'analitzar i valorar determinades informacions del món empresarial, tant de les Illes Balears com de la resta del món, i relacionar-les amb els continguts de la matèria.

F) METODOLOGIA DIDÀCTICA

Farem servir una metodologia activa i participativa amb treballs individuals i en grup.

El professor desenvoluparà unes explicacions teórico-pràctiques dels continguts de cada unitat, així com la resolució de supòsits de caràcter pràctic.

També debatrem temes d'actualitat econòmica recopilant articles i notes dels diferents mitjans de comunicació perquè l'alumne aprengui a opinar sobre aquests aspectes econòmics.

G) PROCEDIMENTS D'AVALUACIÓ.

Per aprovar la matèria és necessari que l'alumne desenvolupi les capacitats relacionades a l'apartat d'objectius generals i que superi els mínims establerts.

A l'hora d'avaluar l'aprenentatge de la matèria tindrem en compte:

La exposició *clara* i *coherent* dels conceptes.

L'ús de la *terminologia* estudiada.

La seva capacitat de comprensió.

La capacitat de síntesi i anàlisi.

L'aplicació que fa dels coneixements adquirits.

Saber posar exemples dels conceptes.

El procediment serà el següent:

1r. Realització de dues proves escrites, com a mínim, per avaluació. Les proves podran constar d'una, dues o tres parts. Cada part tindrà la seva puntuació.

2n. Realització de treballs a una, dues o totes les avaluacions, sempre que sigui possible i no entorpesqui el ritme de treball per la consecució del programa.

3r. Es tindrà en compte la participació activa dins classe: formulació i resposta adequada a les preguntes orals i escrites, exposicions i encàrrecs d'exercicis i d'activitats.

4rt. Comportament dins el grup i actitud.

5è. Quadern d'apunts de classe: ha d'estar al dia i presentable en qualsevol moment en què el professor el demani.

H) CRITERIS DE QUALIFICACIÓ

La nota de cada avaluació es calcularà valorant l'actitud diària dels alumnes, les puntuacions dels exàmens i les puntuacions dels treballs.

L'actitud diària serà valorada i anotada pel professor en el seu quadern de notes.

La mitja dels exàmens. No faran mitja els exàmens amb nota inferior a quatre.

Notes dels treballs.

Se valoraràn els procediments, actituds i conceptes de forma global.

La qualificació màxima serà de 10 punts.

I) TÈCNiques DE RECUPERACIÓ.

Atenent a l'esperit de l'avaluació continua, la recuperació de cada avaluació es farà al començament de l'avaluació següent.

En les proves de recuperació s'insistirà en els temes i problemes que l'alumne que no hi hagi superat. Hi haurà conceptes mínims que sortiran en totes les proves escrites que es realitzen al llarg del curs per a reforçar els coneixements bàsics.

S'intentarà fer un seguiment individualitzat d'aquells alumnes que no superin els exercicis o avaluacions.

A final de curs els alumnes que tinguin una avaluació suspesa només han de recuperar aquesta. Si en tenen dues o més de suspeses s'ha de recuperar **tota la matèria** al mes de juny.

Els alumnes que no aprovin la matèria el juny, hauran de presentar-se a la prova escrita de setembre i s'examinaran de **tota la matèria**.

J) MATERIALS I RECURSOS DIDÀCTICS.

El llibre de referència obligatori és:

Economía y Organización de empresas de J. Alfaro. Editorial Mc Graw Hill.

Economia de l'Empresa. Batxillerat. Clara González, Monserrat Pina, Josep Alfaro. Mc. Graw Hill.

INSTITUT D'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA

ArxiducLluísSalvador

Altres recursos didàctics que es faran servir són:

Vídeos.

Articles de premsa.

Fotocòpies de textos.

Informació procedent de sortides extraescolars.

Biblioteca de Centre.

K) ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES I EXTRAESCOLARS.

Les activitats s'han de fer en el moment més oportú, es a dir quan es creï la necessitat i quan ja funcioni la classe com a grup.

Es per això, que a partir de les necessitats que es vagin creant al llarg del curs les anirem dissenyant. Tanmateix, algunes d'elles ja es poden prefixar.

Projeccions de pel·lícules i documentals que ajudin a l'alumne a assolir aprenentatges significatius.

Visites guiades a alguna gran empresa i a una societat de valors.

Visites guiades a l'Agència Tributària i al Registre Mercantil.

Assistència a conferències relacionades amb l'assignatura.

L) TEMES TRANSVERSALS.

No existirà una secció específica que els desenvolupi, sino que estaran diluïts al llarg de la seqüenciació dels continguts. Una il·lustració, una referència a la Història de l'Economia o una activitat desenvolupada, poden donar peu a qualsevol consideració de valors.

Així mateix, s'ha de promoure la transversalitat en aquells temes que són especialment rellevants per a la formació integral de l'alumnat, afavorint la implicació en els problemes de la societat on viuen i la generació d'actituds responsables enfront de la seva solució.

FONAMENTS D'ADMINISTRACIÓ I GESTIÓ.

A) INTRODUCCIÓ

L'empresa mercantil es pot definir com un conjunt d'activitats dutes a terme per per l'empresari que consisteixen en la producció i l'intercanvi de béns i serveis, amb la finalitat d'obtenir un cert benefici que servirà com a contraprestació de la tasca administrativa.

L'administració dels processos de producció i distribució suposen la planificació, la direcció, la gestió i el control de tots els recursos materials i humans que formen l'empresa, és a dir l'estudi de totes les operacions que s'hi duen a terme.

L'objecte d'estudi d'aquesta matèria és veure com es desenvolupa el treball administratiu i de gestió que es realitza als diferents tipus d'organitzacions, sobre tot les empresarials, i que es presenten agrupades en una sèrie de processos de treball.

Els continguts han de prendre com a referència la realitat empresarial, avui tan canviant, donada la influència de les noves tecnologies al món empresarial. Noves formes de comunicació, de facturació, de reclamació, de recaptació de informació, de publicitat / marketing

Tenint en compte aquesta realitat s'intentarà ensenyar als alumnes una visió integrada i globalitzada de la matèria.

Per realitzar aquests processos de treball administratiu l'alumne ha d'utilitzar una sèrie de coneixements de tipus matemàtic, comptable, normatiu i jurídic, relacional i comunicatiu i de tractament de la informació; coneixements que l'alumne va adquirint a mesura que es van desenvolupant els diferents processos analitzats a aquesta matèria.

Es pretén, en definitiva, introduir l'alumne en el coneixement de les tècniques utilitzades a l'administració i gestió de les diferents organitzacions, sobre tot empresarials, sense caure dins una excessiva especialització, sinó ben bé al contrari, procurant un ensenyament polivalent que permet l'alumne capacitat d'adaptació per afrontar la realitat canviant i les innovacions que es produeixen constantment dins aquest sistema econòmic cada vegada més globalitzat i del que el treball administratiu no pot defugir.

B) DISTRIBUCIÓ HORÀRIA

Quatre sessions setmanals de 55 minuts.

C) OBJECTIUS GENERALS

L'ensenyament de la matèria en l'etapa de batxillerat tindrà com a objectius desenvolupar en l'alumnat les capacitats següents:

- Obtenir una visió teòrica, i també pràctica del funcionament d'una organització empresarial i de quines són les seves finalitats aprofitant les diferents àrees que la componen.
- Conèixer totes les operacions del treball administratiu.
- Conèixer les obligacions comptables i registrals dels empresaris, els procediments per a dur a terme la legalització dels llibres i el dipòsit de les comptes anuals.
- Identificar, utilitzar i arxivar els diferents impressos i documents que genera el desenvolupament de l'activitat empresarial.
- Comprendre i manejar les tècniques bàsiques que s'utilitzen a les diverses àrees i departaments en què s'estructura una organització empresarial i d'altres tipus.
- Iniciar en el coneixement i utilització de les funcions de gestió i administració d'empreses, comptant amb uns recursos escassos.
- Possibilitar l'autoaprenentatge de l'alumne, que sigui capaç de prendre decisions no habituals, estratègiques, davant els canvis que les noves tecnologies tenen sobre les organitzacions empresarials.
- Conèixer les fonts on localitzar les normes i qualsevol tipus d'informació que afectin les empreses.
- Coneixer el procés de creació d'una empresa, els diferents tipus d'empreses, les diferents formes jurídiques i les característiques de cada una d'elles.
- Analitzar les característiques específiques de les empreses existents a les Illes Balears i la seva transcendència pel que fa als processos d'administració i gestió.

D) CONTINGUTS

Bloc 1. L'empresa

Concepte

1. Introducció al món empresarial.
2. Empresa, finalitat i funcions.
3. Classificació.
4. Tràmits de constitució. Documentació. Organismes. Finestra única.
5. Estructura interna de l'empresa. Àrees principals.

Procediments

1. Recerca d'informació que posi de manifest la importància de l'empresa com a institució econòmica i social. Recollida d'etiquetes de productes d'alt consum.
3. Realització de visites a organismes relacionats amb els tràmits de constitució i funcionament de l'empresa i recaptació d'informació. Cambra comerç. Finestreta única.
4. Reconeixement i classificació de les formes jurídiques d'empreses de l'entorn.

Actituds, valors i normes

1. Valoració de l'ordre i del mètode a l'hora de dur a terme l'obtenció de dades d'empreses reals.
2. Apreciació de la importància que té l'empresa com a institució econòmica i social.
3. Apreciació de les característiques específiques que tenen les empreses de les Illes Balears.
4. Curiositat per esbrinar els diferents tràmits de constitució i funcionament d'una empresa.

Bloc 2. Direcció, secretaria i arxiu.

Conceptes

1. Models d'organització del treball administratiu.
2. Operacions de treball administratiu.
- 3.- Elements.
4. La secretaria: organització i funcions.
5. L'arxiu. Concepte i finalitat. Sistemes de classificació, organització i suports.
6. Classes de documents administratius.
7. Conservació de documents.
8. Registres d'entrada i sortida. Distribució interna.
9. Aplicació de noves tecnologies als processos de gestió, comunicació i informació.

Procediments

1. Coneixement de les obligacions de conservació de la documentació
2. Identificació de les tasques de secretaria. Visita a la secretaria del centre i d'alguna altra empresa.
3. Observació de les formes, mitjans, sistemes i registres de documents i escrits que s'utilitzen.
4. Redacció d'escrits i comunicacions d'acord amb els formats establerts per a cada classe de documents.

5. Arxiu de documnets típics de la dinàmica empresarial en els suports corresponents.
6. Registre de la informació econòmica fent servir els mitjans oportuns.

Actituds, valors i normes

1. Reflexió sobre la necessitat de les empreses de conservar la documnetació escrita.
2. Comprensió de la importància d'una organització eficaç per custodiar, conservar i localitzar els documents.-
3. Adquisició d'habilitats per elaborar els diferents documents.
5. Utilització dels mitjans informàtics com a instrument per dur a terme les activitats.

Bloc 3. Àrea d'administració

Conceptes

1. El patrimoni empresarial.
2. La comptabilitat financera de l'empresa.
3. Els comptes.
4. Els llibres de comptabilitat.
5. Compte de perdues i guanys. Operatòria comptable.
6. Regularització i tancament de l'exercici.Determinació del resultat.
7. Els comptes anuals. Seran cinc a partir de la reforma del PGC.(gener de 2008)

Procediments

1. Identificació i classificació dels diferents elements patrimonialsd'una empresa real.
2. Identificació dels diferents tipus d'ingressos i despeses.
3. Coneixer les característiques del PGC (intentarem adaptarnos al nou pla de 2008).
4. Realització d'exercicis pràctics.

Actituda, valors i normes

1. Valoració del que significa el Pla General Comptable com a a regulador i normalitzador dels registre comptable.
2. Valoració de la utilitat de les agrupacions per masses patrimonials dels elements per a la elaboració dels comptes anuals.
3. Claredat en la realització dels assentaments comptables.
4. Iniciativa i cooperació a l'hora de realitzar tasques de recerca de dades procedents d'empreses reals.

5. Coneixement de la importància que té la comptabilitat com a font d'informació interna i externa.
6. Valoració de la importància d'aconseguir mostrar la imatge fidel de l'empresa.

Bloc 4. Àrea de proveïment.

Conceptes

1. Procés de compres: selecció de proveïdors. Correspondència. Documents bàsics. Registres comptables. IVA.
2. Procés de pagaments : al comptat i a terminis sense documentar i amb documentació. Fallides de proveïdors. Sistemes de valoració d'existències.
3. Comptabilització de les operacions de proveïment.

Procediments

1. Identificació dels diferents documents bàsics relacionats amb el procés de compra de mercaderies i altres elements inventariables.
2. Identificació de les principals normes, mercantils i fiscals, relacionades amb aquest procés.
3. Comprensió de la importància del control de les existències.
4. Realització de diferents exercicis de càlcul de L'IVA.

Actituds, valors i normes

1. Justificació de la necessitat que té l'empresa d'adquirir béns i serveis per realitzar la seva activitat econòmica.
2. Apreciació de la importància per l'empresa d'unes relacions positives amb els proveïdors.
3. Valoració de l'existència d'un registre de les operacions de compra i pagament apropiat.
4. Ordre en la confecció i custòdia de la documentació relacionada amb les operacions de compra i pagament.
5. Prendre consciència de la relació entre el mètode de valoració d'existències emprat i el resultat de l'empresa.

Bloc 5. Àrea de producció.

Conceptes

1. Procés de producció en l'empresa. Classes de processos productius.

2. Disseny del sistema de producció.
3. L'entorn del departament de producció i relació amb altres departaments.
4. Els costos de producció.

Procediments

1. Identificació de les diferents variables que constitueixen el subsistema comercial.
2. Recollida d'articles de premsa on es tracti el tema de la defensa del consumidor.
3. Valoració de la importància del factor humà així com la seva formació amb relació a la productivitat de l'empresa.

Actituds, valors i normes

1. Valoració de la funció que desenvolupen les empreses productives per a la satisfacció de les necessitats.
2. Reflexió sobre la importància que l'organització del procés productiu té per a l'empresa.
3. Sensibilització i actitud crítica envers la responsabilitat social de les empreses.
4. Rigor en el càlcul dels diferents costos de producció.

Bloc 6. Àrea de comercialització

Conceptes

1. Procés de vendes: captació de clients. Correspondència. Documents bàsics. IVA.
2. Procés de cobrament. Cobraments al comptat i a termini sense documentar i documentats. Fallides de clients.
3. Comptabilització de les operacions .
4. El màrqueting.

Procediments

1. Identificació de les diferents variables que constitueixen
2. Reconeixement del paper fonamental que juguen les vendes a l'hora d'assegurar la viabilitat empresarial.
3. Recollida dels diferents marges comercials que podria dur a terme una empresa.
4. Realització de distints assentaments comptables.

Actituds, valors i normes

1. Actitud crítica davant les pràctiques publicitàries.
2. Reconeixement de la condició de consumidor i rebuig de les actuacions abusives.
3. Acceptació de la importància que tenen a l'actualitat les tècniques de màrqueting.

Bloc 7. Àrea de finançament.

Conceptes

1. Fonts de finançament propi i aliè.
2. Intermediaris financers. Productes, serveis, operacions i documentació.
3. Capitalització simple i composta.
4. Gestió i comptabilització de les operacions.

Procediments

1. Reconeixament i anàlisi de les diferents fonts de finançament

Bloc 8. Àrea de personal

Conceptes

1. Departament de personal a l'empresa. Funcions.
2. Documentació relacionada amb personal.
3. Nòmines.
4. Comptabilització de les operacions de personal
5. Legislació laboral bàsica.

Procediments

1. Identificació dels drets i deures dels treballadors.
2. Recerca i obtenció d'informació sobre els diferents tipus de contracte de treball de l'entorn pròxim.

Actituds, valors i normes

1. Valoració de la importància del salari com a contraprestació del treball.
2. Conscienciació de l'actitud responsable que hauria de tenir l'empresari en relació amb els seus treballadors.
3. Valoració de la funció social de les empreses com a generadores de llocs de feina.
4. Actitud crítica davant les condicions de la feina.

TEMPORALITZACIÓ

INSTITUT D'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA

ArxiducLluísSalvador

Primera avaluació: blocs I, II, III.

Segona avaluació: blocs IV, V, VI

Tercera avaluació: blocs VII, VIII i exercici globalitzador final.

METODOLOGÍA

S'intentarà despertar l'interés de l'alumne pels continguts de l'assignatura utilitzant contínuament exemples al seu abast, del seu entorn, començant per la secretaria de l'Institut on cursa els seus estudis i on ha de realitzar una sèrie de gestions per poder matricular-se. A continuació acudirem a analitzar documents de compra-venda que utilitza a la seva vida diària, com poden ser les factures i altres, que ens serviran per explicar l'IVA.

Podem continuar utilitzant l'entorn de l'alumne acudint a empreses que veu i visita molt sovint com són els bancs, Conselleries, Organismes Oficials, ajuntaments, etc. I aprofitar per explicar quins tipus de documents farem servir per fer alguna petició, recurs, etc.

A més, estarme sempre pendent de notícies dels mitjans de comunicació relacionades amb els processos administratius per poder-les incorporar immediatament als continguts de l'assignatura. És el cas de les noves tecnologies.

Comptant amb uns recursos escassos intentaré aplicar una metodologia per tal que els alumnes participin de la manera més activa possible.

AVALUACIÓ

FONAMENTS D'ADMINISTRACIÓ I GESTIÓ

1. Determinar els diferents tipus d'empreses i les seves característiques.
2. Saber analitzar els avantatges i inconvenients d'una o altra opció d'empresa.
3. Simular la constitució d'una empresa segons la forma jurídica adoptada.
4. Procesar la correspondència i documentació.
5. Conèixer les innovacions tecnològiques en el camp de la comunicació i informació *noves tecnologies*.
6. Recepcionar i distribuir informació oral i escrita. Realitzar gestions diverses davant organismes públics i privats.
7. Aprendre els conceptes comptables bàsics i resoldre supòsits que reflecteixin el procés comptable d'una empresa durant un exercici econòmic.
8. Conèixer la importància d'efectuar una adequada selecció de proveïdors i captació de clients. Realitzar les operacions derivades dels processos comercials.
9. Conèixer i diferenciar les operacions financeres més habituals tant de l'empresa com de la vida quotidiana.
10. Conèixer els drets i obligacions derivats de les relacions laborals segons el marc legal vigent. Entendre les nòmines. Efectuar liquidacions a la Seguretat Social.

PROCEDIMENTS:

Per recollir informació de l'alumne, es tindrà en compte:

1. La seva participació activa dins la classe.
2. El seu comportament dins el grup i la seva actitud.
3. La realització dels exercicis pràctics, supòsits comptables i exercicis globalitzadors.
4. Realització d'un examen pràctic per avaluació. A la primera avaluació, excepcionalment es faran dos controls, un teòric i un pràctic.

CRITERIS DE QÜALIFICACIÓ:

La nota de cada avaluació tindrà en compte:

L'actitud dels alumnes dins la classe, la realització d'exercicis i controls serà valorada i anotada pel professor en el seu quadern de notes.

Se valoraran de forma global els procediments, conceptes i actituds.

La qualificació màxima és de 10 punts

Tècniques de recuperació:

Els alumnes que aprovin la darrera avaluació aprovaran l'assignatura.

Els alumnes que suspenguin la darrera avaluació, podran optar a un examen final.

INSTITUT D'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA

ArxiducLluísSalvador

MATERIAL I RECURSOS DIDÀCTICS

-Fotocopies

-Llibres de text, per consultar:

Pràctiques administratives. Orell, Antoni

Comunicació i arxiu de la informació. Alberto

Cadiñanos i Gerardo Álvarez.

Procesos y fundamentos administrativos. Pinilla

Tècniques de comunicació.

Contabilidad y mecanización contable. A.Sáez Torrecilla

Casos prácticos de contabilidad. A.Sáez Torrecilla

ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES I EXTRAESCOLARS

- Visita a una oficina d'una empresa.
- Visita a la Secretarà del nostre Institut.
- Visita a l' Arxiu Municipal de Palma.
- Visita a diverses institucions relacionades amb el món de l'empresa:
 - Registre mercantil
 - Cambra de Comerç
 - Agència Tributària. Conselleria d'Economia
 - Ajuntament
 - Altres.

Palma, 30 de setembre 2009

Signatura

Pedrona Terrasa Serra

INSTITUT D'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA

ArxiducLluísSalvador

